

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

Development of Multimedia on Making Basketry from Bamboo Surface of Ban Tha Long Community, Huai Phai Sub-district, Khong Chiam District Ubon Ratchathani Province

ชัชวาล ขันติคเชนชาติ¹ และ ธเนศ ศรพรหม²

Chatchawan Khantikhachenchat¹ and Tanet Sonphrom²

Received: 20 มิ.ย. 2564

Revised: 14 ต.ค. 2564

Accepted: 16 ต.ค. 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิธีการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี 2) พัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง ทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ของชุมชนบ้านท่าล้ง 3) หาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 4) ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้สื่อมัลติมีเดียการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนจำนวน 3 คน ชาวบ้านชุมชนท่าล้ง จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น แบบประเมินการรับรู้ประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการทำกระติบข้าวเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนท่าล้งมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน 2) สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการทำงานแบบสื่อมัลติมีเดียการสื่อสารแบบทางเดียว ประกอบด้วย 8 เมนูหลัก และผลการประเมินคุณภาพสื่อมี 2 ด้าน 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านเทคนิควิธีและวิธีการ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด 3) ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ 83.00/85.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4) ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียมีทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจด้านการออกแบบเนื้อหา ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย, เครื่องจักสานผิวไม้ไผ่, ชุมชนบ้านท่าล้ง

Abstract

The objectives of this research were: 1) To study the method to produce basketry from the bamboo surface of Ban Tha Long community, Huai Phai sub-district, Khong Chiam district, Ubon Ratchani province; 2) to Develop multimedia on the topic of producing basketry from the bamboo surface of Ban Tha Long community; 3) To find out the efficiency of multimedia for producing basketry from bamboo surface of Ban Tha Long Community to be effective according to the 80/80 criteria; and 4) to assess the user's satisfaction with the multimedia for producing basketry from the bamboo surface. of Ban Tha Long Community.

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อีเมล: Chatchawan.k@ubru.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อีเมล: Tanet.s@ubru.ac.th

¹ Assistant Professor Dr., Faculty of Computer Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Email: Chatchawan.k@ubru.ac.th

² Assistant Professor Dr., Faculty of Computer Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Email: Tanet.s@ubru.ac.th

The samples were 3 scholars and 30 villagers in the Tha Long community using a simple random technique. The instruments used in the research consisted of a structured in-depth interview form, developed multimedia, multimedia Perceived performance assessment form, and satisfaction assessment form, The statistics used in the data analysis were mean and standard deviation.

The results of the research showed that: 1) The process of making wicker rice baskets from the bamboo surface are 5 steps; 2) The developed multimedia has the function of multimedia one-way communication consisting of 8 main menus and the results of the media quality assessment are divided into 2 aspects, that is 1) content aspect, and 2) technical method and methodology was at the most appropriate level; 3) Multimedia efficiency on making basketry from the bamboo surface was 83.00/85.00 which met the specified criteria; 4) There were 3 aspects of satisfaction towards multimedia, comprising the content design aspect, the motion design of the image aspect, and the aspect of promoting learning was at the highest satisfactory level.

Keywords: Multimedia, bamboo surface basketry, Ban Tha Long community

บทนำ

สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีผู้คนสามารถผลิตปัจจัยในการดำรงชีวิตได้เองเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นอาหารหรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ “งานจักสาน” หรือเครื่องสานเป็นงานหัตถกรรมและศิลปหัตถกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิตคนไทยมาช้านาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิถีชีวิตของชาวชนบทในสังคมเกษตรกรรม เพราะงานจักสานเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำได้ไม่ยากและมักใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นมาจักสานเป็นภาชนะ ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ และทำเป็นเครื่องจับสัตว์น้ำ งานเหล่านี้สามารถสนองประโยชน์ใช้สอยได้เป็นอย่างดี (วิบูลย์ ลิ้มสวน, 2542: 89-98) เครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมที่มีคุณค่าในตัวเองเพราะใช้วัตถุดิบจากตามธรรมชาติ ในด้านคุณค่าทางศิลปหัตถกรรมเครื่องจักสานทำขึ้นด้วยมือของมนุษย์ ซึ่งต่างจากผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโรงงาน จึงมีคุณค่าเฉพาะตัวในแต่ละชิ้น ลวดลายจากการสาน สอด ทอ ถัก และรูปแบบเครื่องจักสานแสดงถึงลักษณะพื้นเมือง พื้นบ้านที่แตกต่างกัน ที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของไทยที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เป็นงานหัตถกรรมที่ทำจากวัสดุที่หาได้ไม่ยาก ราคาไม่แพง และมีกรรมวิธีทำของแต่ละพื้นที่ โดยการสานด้วยมือเป็นหลักและใช้เครื่องมือเพียงไม่กี่ชิ้น อีกทั้งไม่มีขั้นตอนและกรรมวิธียุ่งยากซับซ้อนเหมือนงานหัตถกรรมประเภทอื่น แต่สิ่งเหล่านี้กลับทำให้เครื่องจักสานเป็นงานหัตถกรรมที่มีคุณค่าทางจิตใจ เพราะสร้างขึ้นอย่างตรงไปตรงมา “จากสมองสู่มือ” และไม่ว่างานที่ผลิตขึ้นเป็นจำนวนมากด้วยเครื่องจักร (กรกช คำศรี, 2559: 4)

ในปัจจุบันมีชุมชนหลายชุมชนที่ยังคงสืบทอดการทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่ที่พัฒนาขึ้นหลายรูปแบบที่ทันสมัย แต่มีอีกหลายชุมชนที่ยังคงผลิตเครื่องจักสานที่สืบทอดรูปแบบดั้งเดิมจากบรรพบุรุษ โดยเฉพาะชุมชนชาวท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี นั้นเดิมทีเป็นชาวบรูที่เป็นชนดั้งเดิม อาศัยอยู่บนภู และได้ย้ายมาบ้านหนองเม็ก เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว เมื่อครั้งมีการเก็บส่วยของฝรั่งเศส ในปี พ.ศ. 2452 ทำให้ชาวบรูได้รับความเดือดร้อน จึงได้อพยพย้ายถิ่นฐานข้ามแม่น้ำโขงมาอาศัยอยู่บริเวณถ้ำทรายประมาณ 10 ครอบครัว ส่วนภูมิปัญญาหรืออัตลักษณ์ของชุมชนบ้านท่าล้ง คือ การใช้ภาษาบรู เป็นภาษาของตนเอง และมีการทำเครื่องจักสานที่มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนคือการทำเครื่องจักสานที่ใช้ผิวไม้ไผ่ ซึ่งมีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์การทำเครื่องจักสานจากชุมชนอื่น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากชุมชนท่าล้งที่ใช้ผิวไม้ไผ่ในการผลิตแล้วนั้นยังมีความทนทานกว่าการใช้เนื้อไม้ด้านในเป็นอย่างมาก มีผลิตภัณฑ์ที่ผลิต

และจำหน่ายในชุมชนทำล้งคือ กระติบข้าวเหนียว กระเป่า และของใช้อื่น ๆ ที่จักสานจากผิวไม้ไผ่ (Tourismlocallife, 2561: Online)

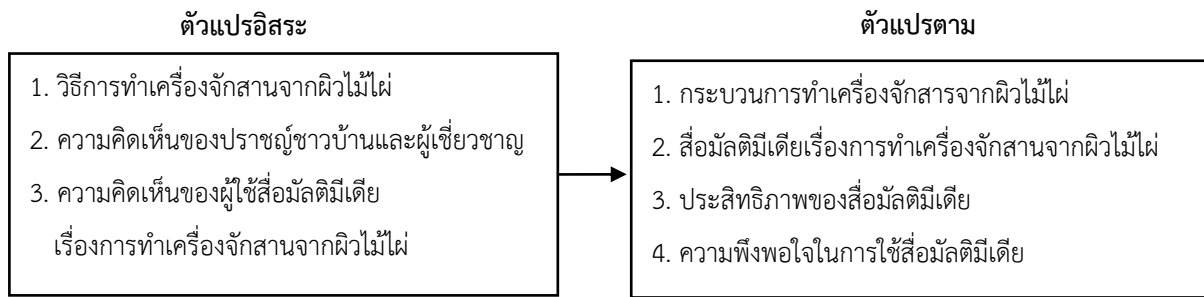
จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาจึงทราบว่า ความเป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ในชุมชนทำล้งที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์ของชุมชนอื่นนั้น ยังคงขาดการถ่ายทอดหรือสืบสานเพื่อเก็บรักษาภูมิปัญญากระบวนการ และขั้นตอนของการผลิตเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ในรูปแบบสื่อการเรียนรู้ จึงควรปลูกฝังให้ชาวบ้านและเยาวชนมีส่วนร่วมในการสืบสาน ถ่ายทอดองค์ความรู้ และวิธีการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ที่มีเพียงชุมชนบ้านทำล้งที่ผลิตและจำหน่ายมีรายได้ให้กับชุมชน ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะเก็บข้อมูลองค์ความรู้จากภูมิปัญญาของปราชญ์ท้องถิ่นชุมชนทำล้ง และให้ชาวบ้านและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วิธีการในการนำวัตถุดิบซึ่งเป็นต้นไผ่และนำผิวไม้ไผ่มาทำอย่างไร หรือวิธีการสานกระติบข้าวจากผิวไม้ไผ่หรือรูปทรงอื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลจากปราชญ์ชุมชนจากการถ่ายทอดโดยมีส่วนร่วมของชุมชน และเยาวชนทุกกระบวนการการผลิตกระติบข้าวจากผิวไม้ไผ่มาถ่ายทอดในรูปแบบสื่อมัลติมีเดียที่สามารถเก็บรักษาและเผยแพร่ผ่านทางสื่อประชาสัมพันธ์ในช่องทางโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ไว้ให้เยาวชนได้เรียนรู้ได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถนำสื่อมัลติมีเดียไปใช้ในการเรียนการสอนของโรงเรียน ชุมชน หรือผู้ที่สนใจนำไปต่อยอดเพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากกระติบให้ทันสมัยโดดเด่นสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และยุคสมัยของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาวิธีการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ของชุมชนบ้านทำล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
2. พัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ของชุมชนบ้านทำล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี
3. หาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านทำล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
4. ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อสื่อมัลติมีเดียการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านทำล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

กรอบแนวคิด

กรอบแนวความคิดในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านทำล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สินสกุล (2556: 50) เป็นการนำสื่อหลายชนิดมาสัมพันธ์กัน ซึ่งมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน การสอนชนิดหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจ ในขณะที่อีกชนิดหนึ่งอาจใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา การใช้สื่อมัลติมีเดียจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ประสมประสานกันได้ และพบวิธีการเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียและได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล่าง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล่าง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี ตามขั้นตอนในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียตามรูปแบบ ADDIE model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการศึกษาวិเคราะห์

1.1 วิเคราะห์เนื้อหา จากการเก็บข้อมูลบริบทชุมชน ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และกำหนดเนื้อหาเพื่อใช้ในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 เมนู ได้แก่

- เมนูที่ 1 ความเป็นมาการทำเครื่องจักสาน
- เมนูที่ 2 วัตถุประสงค์ มีเป้าหมาย
- เมนูที่ 3 ปราชญ์ชุมชน
- เมนูที่ 4 รูปแบบเครื่องจักสานของชุมชน
- เมนูที่ 5 วัสดุ/อุปกรณ์ นำเสนอเครื่องมือ และวัตถุดิบ
- เมนูที่ 6 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์
- เมนูที่ 7 ขั้นตอนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่
- เมนูที่ 8 คณะผู้จัดทำ

1.2 วิเคราะห์รูปแบบสื่อมัลติมีเดีย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดีย ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และกำหนดรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย โดยใช้องค์ประกอบสื่อมัลติมีเดีย 5 ชนิด ได้แก่

- 1.2.1 ตัวอักษร
- 1.2.2 ภาพนิ่ง
- 1.2.3 ภาพเคลื่อนไหว
- 1.2.4 วีดิโอ
- 1.2.5 เสียง

2. ขั้นตอนการออกแบบ จัดทำสตอรี่บอร์ดวิเคราะห์และออกแบบสื่อมัลติมีเดียจากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทในพื้นที่ คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และออกแบบสื่อมัลติมีเดีย ดังนี้

- 2.1 สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเขียนบทและสตอรี่บอร์ด
- 2.2 เขียนบทบรรยาย

- 2.3 แบบร่างภาพเคลื่อนไหว
- 2.4 วางโครงเรื่อง
- 2.5 ประสานงานเพื่อของความอนุเคราะห์สถานที่ถ่ายทำ
- 2.6 จัดเตรียมอุปกรณ์ถ่ายทำและวางแผนการเดินทาง
- 2.7 เสียสละใช้ในสื่อมวลชน

3. ขั้นการพัฒนาสื่อมวลชนเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

- 3.1 วางแผนจัดเตรียมบทและสตอรี่บอร์ดและอุปกรณ์ในการถ่ายทำสื่อมวลชน
- 3.2 ประสานงานผู้นำชุมชน ประชาชนเพื่อจัดเตรียมสถานที่คัดเลือกเยาวชนเพื่อใช้ในการถ่ายทำภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

- 3.3 ลงพื้นที่บันทึกและถ่ายทำภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว
- 3.4 นำข้อมูลที่บันทึกและถ่ายทำภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวมาผลิตสื่อมวลชน
- 3.5 นำสื่อมวลชนไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
- 3.6 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญสื่อมวลชนก่อนนำไปทดลองใช้

4. ขั้นการทดลอง ใช้สื่อมวลชนเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่ ที่ได้พัฒนาขึ้น ดังนี้

- 4.1 ทดลองใช้สื่อมวลชนกับกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 นำสื่อมวลชนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 ประเมินการรับรู้และหาประสิทธิภาพของสื่อมวลชน

5. ขั้นการประเมิน

- 5.1 ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมวลชน
- 5.2 เก็บรวบรวมแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อมวลชนและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

1.1.1 ประชาชน ที่ทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี สัมภาษณ์ความเป็นมาและกระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่

1.1.2 ชาวบ้าน ในเขตพื้นที่วิจัยที่ทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่ บ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชาชน ที่ทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง

1.2.2 ตัวแทนชาวบ้าน บ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย เพื่อทดลองใช้สื่อมวลชน ทดสอบผลการเรียนรู้ และประเมินความพึงพอใจ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาวิธีและกระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่
- 2.2 สื่อมวลชนเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม

จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 แบบประเมินการรับรู้ประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล่าง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล่าง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจำนวน 3 ท่านเพื่อพิจารณาในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามโดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) มากกว่า 0.50 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ทำแบบสอบถามจริง ซึ่งคำถามที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง ยิ่งมีความแปรปรวนสูงเท่าใดจะให้ความเชื่อมั่นของตัวแปรดังกล่าวลดต่ำลง ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ที่คำนวณได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ใน กรณีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้สูงหรือค่อนข้างสูง ถ้าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเข้าใกล้ 0.5 หรือมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ปานกลางหรือมีความเชื่อถือได้ค่อนข้างน้อยหรือน้อยตามลำดับ

โดยนำแบบสอบถามที่มีค่าความตรงตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไปนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ผลการคำนวณ พบว่า

ด้านที่ 1 ด้านการออกแบบเนื้อหา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.729

ด้านที่ 2 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.806

ด้านที่ 3 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.731

โดยสรุปแบบสอบถามพบว่า แบบสอบถามมี 3 ด้าน รวมทั้งหมด 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 การเก็บข้อมูลกระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ติดต่อประสานงานผู้นำชุมชนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

3.1.2 ทำหนังสือจากต้นสังกัดขอความอนุเคราะห์ลงพื้นที่เก็บข้อมูลกระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

จากปราชญ์ชุมชน

3.1.3 ดำเนินการลงพื้นที่สัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชนเกี่ยวกับความเป็นมาของการทำเครื่องจักสานและกระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

3.1.4 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์และจัดหมวดหมู่การนำเสนอข้อมูลในการนำไปพัฒนาสื่อมัลติมีเดียต่อไป

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล่าง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายปราชญ์ชุมชนเพื่อถ่ายทำภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว กระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

3.2.2 ดำเนินการลงพื้นที่จัดเตรียมสถานที่ที่ได้รับการอนุเคราะห์ให้ถ่ายทำกระบวนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

3.2.3 หลังจากได้ข้อมูลภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมารวบรวมและคัดแยก เพื่อนำมาผลิตสื่อมัลติมีเดียให้สมบูรณ์

3.2.4 จากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นผู้ประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น

3.2.5 ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินสื่อมัลติมีเดียจากต้นสังกัดของผู้วิจัย

3.2.6 นำสื่อที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย

3.2.7 จากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บข้อมูลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนชาวบ้าน บ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 30 คน มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผู้นำชุมชนเพื่อขอเก็บข้อมูลในการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดียกับตัวแทนชุมชนบ้านท่าลั้ง

3.3.2 ทำหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้นำชุมชนในการทดลองใช้สื่อกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.3 ลงพื้นที่แนะนำตัวและนำเสนอวัตถุประสงค์ของการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดีย

3.3.4 ดำเนินการจัดสถานที่เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างรับชมสื่อมัลติมีเดีย

3.3.5 ดำเนินการทำการทดลองรับชมสื่อมัลติมีเดียตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดลองกลุ่มรายบุคคล โดยการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 3 คน ที่มีระดับสติปัญญาแตกต่างกัน (เก่ง ปานกลางและอ่อน)

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองกลุ่มย่อย โดยนำสื่อมัลติมีเดียไปทดลอง 9 คน เก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน อ่อน 3 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองกลุ่มใหญ่ โดยสื่อมัลติมีเดียไปทดลอง เก่ง 10 คน ปานกลาง 10 คน อ่อน 10 คน รวมจำนวน 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย

3.3.6 หลังจากรับชมสื่อมัลติมีเดียเสร็จสิ้นทุกขั้นตอนแล้ว ผู้วิจัยแจกแบบวัดการรับรู้การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน

3.4 การเก็บข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 หลังจากตัวแทนชาวบ้านทดลองรับชมสื่อและทำแบบวัดการรับรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้สื่อหลังจากการเรียนรู้สื่อมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

3.4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี กระบวนการและวิธีการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย อาศัยแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 69-70) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 หมายความว่า เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 หมายความว่า เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 หมายความว่า เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายความว่า เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 หมายความว่า เหมาะสมน้อยที่สุด

4.3 การหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สีนสกุล, 2556: 10)

4.4 การวิเคราะห์หาความค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามความพึงพอใจก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) สำหรับการวัดความเชื่อถือได้ของข้อมูลที่อยู่ในรูปมาตราการประเมิน (Rating scale) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามเป็นรายข้อ
	S^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้วิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย มีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00	หมายความว่า	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50	หมายความว่า	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50	หมายความว่า	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50	หมายความว่า	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50	หมายความว่า	พึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปผล

จากผลการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการศึกษาวิธีการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บข้อมูลการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า (ผิวไม้ไผ่ที่มีสีเขียวหรือเปลือกไม้ไผ่นั้นเอง) ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ตามคำบอกเล่าจากปราชญ์ชุมชนชาวท่าลั้ง จากเดิมการทำเครื่องจักสานทั่วไปจะใช้ผิวในของไม้ไผ่มาจักสานแต่ชุมชนท่าลั้งนำผิวไม้ไผ่ที่มี การสืบทอดจากบรรพบุรุษมาทำเครื่องจักสานเพราะผิวไม้ไผ่มีความทนทานแข็งแรง ใช้ได้นาน และมีกลิ่นหอมของผิวไม้ไผ่ อีกทั้งเครื่องจักสานบ้านท่าลั้งยังมีลวดลายที่ประณีตจัดเรียงสวยงาม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านท่าลั้งที่มีความแตกต่างจากการทำเครื่องจักสานจากที่อื่น ส่วนวัสดุหรือไม้ไผ่ (หางผา) สามารถหาได้จากพื้นที่เพราะไม้ไผ่หางผามีขึ้นในทุกพื้นที่ภูเขาของชุมชนอยู่แล้วไม่ต้องลงทุนไปซื้อจากที่อื่นและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายต้นทุนด้วย มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกระติบทั้งหมด 4 อย่าง คือ ดอก หวาย (ภาษาอีสานเรียกตาเหลว) ติน (เป็นฐานของกระติบข้าว) เชือก ส่วนประกอบมี ฐาน ก้น ตัว และฝา ตัวกระติบสานด้วยลายสองยืน ลายสองนอน ฝาสานด้วยลายตาเหลว มีรูปแบบหลายขนาดหลายราคา โดยจะสานจากดอกผิวไม้ไผ่ที่เหลาให้แบนและบาง ซึ่งจะเป็นดอกอ่อนจะสานเป็นรูปทรงกระบอกให้มีความยาวเป็นสองเท่าของตัวกระติบ

เสร็จแล้วจะต้องพับทบกลับส่วนหนึ่งไว้ด้านใน โดยเฉพาะการสานลายด้านในและด้านนอกจะแตกต่างกัน คือ ส่วนที่จะพับทบกลับไว้ด้านในจะสานด้วยลายอำเวยีน ส่วนด้านนอกที่ต้องการความสวยงามจะสานด้วยลายสองยีน หรือยกดอกเพื่อความสวยงาม ส่วนกันจะสานเป็นแผ่นกลมทำแยกส่วนต่างหาก แล้วนำมาผนึกติดกับตัวกระบติบภายหลัง ส่วนฝากระบติบก็จะทำเช่นเดียวกับตัวกระบติบ กระติบบางอันมีขนาดใหญ่ก็ใช้หวายขัดเป็นวงทำเป็นฐานหรือขาตั้งเพื่อให้แข็งแรงคงทน แต่ถ้าเป็นกระบติบขนาดเล็ก อาจจะไม่มืฐานก็ได้ ส่วนเชือกส่วนมากเป็นเชือกในล่อนสีเขียวขี้ม้าทำหุติดที่ฐานและฝากระบติบเพื่อร้อยสายให้สพะพายไปมาได้สะดวก การสานกระบติบของชุมชนท่าล้งอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ กระติบข้าวที่สานด้วยผิวไม้ไผ่จะมีน้ำหนักรเบา หอม และระบายอากาศได้ดีทำให้ไอน้ำระเหยออกไปได้ ซึ่งจะทำให้ข้าวเหนียวที่บรรจุอยู่ภายในยังมีความร้อนและข้าวไม่แฉะด้วยไอน้ำ จึงมีราคาที่สูงกว่าท้องตลาดแต่ก็ไม่แพงเกินไป จึงเป็นที่มาของผลิตภัณฑ์ที่มีความละเอียดในชิ้นงานแต่ละชิ้นหลายรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจึงเป็นสินค้าโอท็อปในปัจจุบัน

ภาพประกอบ 2 การจัดหาวัตถุดิบและเตรียมตอกผิวไม้ไผ่

ภาพประกอบ 3 ตอกผิวไม้ไผ่เตรียมนำไปทำเครื่องจักสาน

ภาพประกอบ 4 การสานกระบติบข้าวจากผิวไม้ไผ่

ภาพประกอบ 5 กระติบข้าวจากผิวไม้ไผ่

2. ผลการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยวางแผนการนำเสนอเป็นขั้นตอนไว้เรียบร้อยแล้วผู้ใช้จะทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ชมสื่อ โดยลักษณะสื่อมัลติมีเดียจัดเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) และจะมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับสื่อ ในลักษณะการกดปุ่ม Play Forward Rewind หรือ Stop ซึ่งประกอบด้วย 8 เมนูหลัก คือ 1) ความเป็นมาการทำเครื่องจักสาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ประชาชนชุมชน 4) รูปแบบเครื่องจักสานของชุมชน 5) วัสดุ/อุปกรณ์ 6) ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ 7) ขั้นตอนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ และ 8) คณะผู้จัดทำ ซึ่งรายละเอียดของแต่ละเมนูดังนี้

เมนูที่ 1 ความเป็นมาการทำเครื่องจักสาน นำเสนอประวัติความเป็นมาของชุมชนท่าลั้งและความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

เมนูที่ 2 วัตถุประสงค์ มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนมีสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย

เมนูที่ 3 ประชาชนชุมชน เป็นการเรียงลำดับจากอดีตปราชญ์ผู้ซึ่งนำเทคนิควิธีการจักสานจากผิวไม้ไผ่มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการทำผลิตภัณฑ์เกือบทั้งหมดบ้านซึ่งกลายเป็นสินค้าโอท็อป ชาวบ้านหลายหลังคาเรือนจึงเป็นเหมือนปราชญ์ชุมชนที่มีการถ่ายทอดจากปราชญ์รุ่นเก่าสู่ปราชญ์ชุมชนในปัจจุบัน

เมนูที่ 4 รูปแบบเครื่องจักสานของชุมชน นำเสนอสินค้าตั้งแต่อดีตจนถึงการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในปัจจุบัน

เมนูที่ 5 วัสดุ/อุปกรณ์ นำเสนอเครื่องมือ และวัตถุดิบในการนำมาใช้ในการจักสานจากผิวไม้ไผ่รวมทั้งการได้วัตถุดิบไม้ไผ่มาจากไหน

เมนูที่ 6 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ นำเสนอส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง

เมนูที่ 7 ขั้นตอนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ อธิบายถึงขั้นตอนที่ใช้ในการผลิตของผลิตภัณฑ์แต่ละรูปแบบที่จำหน่ายในปัจจุบัน

เมนูที่ 8 คณะผู้จัดทำ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพประกอบ 6 สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้งตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพประกอบ 7 แผนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่

ภาพประกอบ 8 ความเป็นมาการทำเครื่องจักสานผิวไม้ไผ่

ภาพประกอบ 9 ปราชญ์ชุมชนท่าล้ง

ภาพประกอบ 10 ส่วนประกอบของกระติบข้าว

ประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ทำให้ทราบว่าสื่อมัลติมีเดียที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นมีความเหมาะสม และความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด ดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		ระดับความเหมาะสม
	<i>f</i>	S.D.	
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาและขั้นตอนในการเรียนรู้	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
2. เนื้อหา มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักการผลิตสื่อและทันสมัย	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
3. จัดลำดับการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเหมาะสมเข้าใจง่าย	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
4. เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
ด้านเทคนิคและวิธีการ			
1. ตรงกับลักษณะของเนื้อหา	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
2. เหมาะสมกับลักษณะของชุมชน	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีลักษณะน่าสนใจดึงดูดความสนใจ	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
4. มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.54	0.58	เหมาะสมมากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าความเหมาะสมและสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.54) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.58) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านเนื้อหา มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามหลักการผลิตสื่อและทันสมัย เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตรงกับลักษณะของเนื้อหา เหมาะสมกับลักษณะของชุมชน และมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ อยู่ในระดับเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.67) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.58) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านเนื้อหาและขั้นตอนในการเรียนรู้ จัดลำดับการนำเสนอเนื้อหา มีความเหมาะสมเข้าใจง่าย และมีลักษณะน่าสนใจดึงดูดความสนใจ อยู่ในระดับเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.33) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.58)

3. ผลการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จากการทดลองหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียกับกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านในชุมชนท่าล้ง 30 คนนั้น มีประสิทธิภาพ 83.00/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ดังนี้

ตาราง 2 ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

การทดสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
กระบวนการ (E_1)	30	100	83.00	83.00	$E_1/E_2 = 83.00/85.00$
ผลลัพธ์ (E_2)	30	30	25.50	85.00	

จากตาราง 2 พบว่าค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) มีค่าเท่ากับ 83.00 และค่าร้อยละของประสิทธิภาพผลลัพธ์ (E_2) มีค่าเท่ากับ 85.00 สรุปได้ว่า สื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2 = 83.00/85.00$)

4. ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียกับกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านในชุมชนท่าล้ง 30 คนนั้น 1) ด้านการออกแบบเนื้อหา พบว่า พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.56) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.53) 2) ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ พบว่า พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.64) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.51) และ 3) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) ซึ่งโดยรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด ดังนี้

ตาราง 3 ด้านการออกแบบเนื้อหา

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
การใช้เนื้อหาที่มีความชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ	4.80	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
การนำข้อมูลมาใช้มีความทันสมัย น่าสนใจ	4.60	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
การใช้คำและภาษาชัดเจน	4.60	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
การจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.40	0.55	พึงพอใจมาก
การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล สะดวกต่อการเรียนรู้	4.40	0.55	พึงพอใจมาก
เฉลี่ยรวม	4.56	0.53	พึงพอใจมากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่าความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการออกแบบเนื้อหาโดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.56) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.53) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการใช้เนื้อหาที่มีความชัดเจน ถูกต้อง น่าเชื่อถือ อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.45) ความเหมาะสมและสอดคล้องการนำข้อมูลมาใช้มีความทันสมัย น่าสนใจ และการใช้คำและภาษาชัดเจน อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.55) และความเหมาะสมและสอดคล้องการจัดลำดับเนื้อหาเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย และการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล สะดวกต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.40) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.55)

ตาราง 4 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพ

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
การออกแบบหน้าจอเหมาะสม ง่ายต่อการใช้ สัดส่วนเหมาะสมสวยงาม	4.60	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
การใช้ขนาดสี ตัวอักษร สวยงาม อ่านง่าย	4.80	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
การใช้ภาพกราฟิกเหมาะสม กับเนื้อหา	4.80	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
การใช้ภาพเคลื่อนไหวเหมาะสม	4.40	0.55	พึงพอใจมาก
การนำเสนอข้อมูลที่แสดงบนจอภาพ ภาพรวมมีความชัดเจนน่าสนใจ	4.60	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.64	0.51	พึงพอใจมากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.64) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.51) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการใช้ขนาดสี ตัวอักษร สวยงาม อ่านง่าย และการใช้ภาพกราฟิกเหมาะสม กับเนื้อหา อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.45) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการออกแบบหน้าจอเหมาะสม ง่ายต่อการใช้ สัดส่วนเหมาะสมสวยงาม และการนำเสนอข้อมูลที่แสดงบนจอภาพ ภาพรวมมีความชัดเจนน่าสนใจ อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.55) และความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการใช้ภาพเคลื่อนไหวเหมาะสม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.40) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.55)

ตาราง 5 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
การกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้	4.80	0.45	พึงพอใจมากที่สุด
การมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของชุมชน	4.60	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.70	0.50	พึงพอใจมากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่าความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.70) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการกระตุ้นให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.80) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.45) ความเหมาะสมและสอดคล้องด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของชุมชน อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.55)

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเรื่อง การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายข้อค้นพบดังต่อไปนี้

1. การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่ากระบวนการทำเครื่องจักสานชุมชนท่าลั้งมีการพัฒนารูปแบบมาหลายรูปแบบ แต่ในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่ต้องการและมีการสั่งซื้อ หรือชาวบ้านผลิตสินค้าไม่ทันคือกระติบข้าวเหนียว โดยแบ่งส่วนประกอบของกระติบข้าวออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนฝา ส่วนตัวฐาน และส่วนก้น 1) ส่วนฝา จะมีขนาดใหญ่กว่าส่วนตัวเล็กน้อยเพื่อให้สามารถสวมส่วนตัวได้พอดี ขอบบนสุดของฝามีหูสำหรับร้อยเชือกในลอนสองข้างเพื่อใช้ถึงหรือคล้องหัวได้สะดวก 2) ส่วนตัว เป็นรูปทรงกระบอกสานซ้อนกันสองชั้นให้สามารถเก็บความร้อนได้ดียิ่งขึ้น 3) ส่วนฐาน ทำด้วยก้านตาลเหลาตัดให้โค้งเป็นวงกลมมีขนาดเท่ากับส่วนก้นและผูกมัดให้ติดกันเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับตั้งกระติบ 4) ส่วนก้น สานเป็นแผ่นซ้อนกันสองชั้นแล้วจึงนำมาสานยึดติดกับส่วนตัว ส่วนวิธีการทำกระติบข้าวนั้นเริ่มจาก 1) นำวัสดุไม้ไผ่มาทำให้เป็นเส้นตอกหนาบางตามที่ต้องการ สิ่งที่สำคัญของการจักสานของชุมชน คือ ใช้มีดฝานผิวนอกของไม้ไผ่เป็นเส้นตอกแล้วนำมาเหลาให้บาง 2) นำไม้ไผ่มาจักสานเป็นเส้นตอกแล้วก็นำไปสานเป็นลายเรียกว่าลายสาน ซึ่งลายสานเป็นการเอาเส้นตอกมาเชื่อมต่อกัน เพื่อให้เกิดแรงยึด โดยใช้วิธียกและข่มเส้นตอกให้เกิดเป็นลายตามที่ต้องการ ลายกระติบข้าวนิยมสานเป็นลายขัด ลายทแยง 3) การสานแต่ละชิ้นส่วนของกระติบนั้นส่วนมากจะเริ่มจากส่วนตัวก่อนแล้วสานส่วนก้นปิดส่วนตัวกระติบและประกอบส่วนฐานเข้ากับส่วนตัวกระติบ 4) ในส่วนของฝากกระติบจะต้องสานให้มีขนาดใหญ่กว่าส่วนตัวเล็กน้อยเพื่อให้สามารถสวมส่วนตัวได้พอดี และก็นำมาปิดส่วนบนของฝากกระติบและขอบบนสุดของฝาทำหูสำหรับร้อยเชือกในลอนสองข้าง 5) สุดท้ายนำแต่ละส่วนมาประกอบและตรวจและตัดส่วนเกินของตอกเพื่อความสวยงามและประณีตของผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและชุมชนท่าลั้ง สอดคล้องกับ ชเนตติ พุ่มพฤษ (2562: 22-38) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องจักสานบ้านหัวเวียง ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และบ้านท้ายบ้าน ตำบลท่าดินแดง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ใหม่ จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือ ทรัพยากรและลักษณะอาชีพ ความงามสืบทอด สภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม และความเชื่อและสอดคล้องกับ เอกพงศ์ อินแก้ว ประชา พิจักขณา และอาณัญ ศิริพิชญ์ตระกูล (2554: 3) ได้ศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตหัตถกรรมจักสานสำหรับสร้างแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อความยั่งยืน ของจังหวัดอ่างทอง จากการศึกษาสามารถแบ่ง

แนวทางการออกแบบได้เป็น 1) การขึ้นรูปแบบอิสระ (โครงสร้าง+โครงสร้าง=ผลงาน) 2) การขึ้นรูปแบบใช้ต้นแบบ (โครงสร้าง+ผิว = ผลงาน) โดยใช้วัสดุทางอุตสาหกรรมคือเซรามิก เป็นโครงสร้างหลัก ใช้ ไม้ไผ่ หวาย เป็นโครงสร้างรองและผิว โดยทั้ง 2 แนวทางเป็นการนำเสนอเพื่อเป็นกรณีศึกษาในการนำไปพัฒนาเพื่อต่อยอดในงานหัตถกรรมจักสานต่อไป

2. สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยมีองค์ประกอบของสื่อมัลติมีเดียแบ่งเป็นหมวดหมู่ ประกอบด้วย 8 เมนูหลัก ได้แก่ เมนูที่ 1 ความเป็นมาการทำเครื่องจักสาน นำเสนอประวัติความเป็นมาของชุมชนท่าล้งและความเป็นมาของการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ เมนูที่ 2 วัตถุประสงค์ มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนมีสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์การทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อมัลติมีเดีย เมนูที่ 3 ประชาชนชุมชน เป็นการเรียงลำดับจากอดีตปราชญ์ผู้นำเทคนิควิธีการจักสานจากผิวไม้ไผ่มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีการทำผลิตภัณฑ์เกือบทั้งหมดบ้านซึ่งกลายเป็นสินค้าโอท็อป ชาวบ้านหลายหลังคาเรือนจึงเป็นเหมือนปราชญ์ชุมชนที่มีการถ่ายทอดจากปราชญ์รุ่นเก่าสู่ปราชญ์ชุมชนในปัจจุบัน เมนูที่ 4 รูปแบบเครื่องจักสานของชุมชน นำเสนอสินค้าตั้งแต่อดีตจนถึงการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ในปัจจุบัน เมนูที่ 5 วัสดุ/อุปกรณ์ นำเสนอเครื่องมือและวัตถุดิบในการนำมาใช้ในการจักสานจากผิวไม้ไผ่รวมทั้งการได้วัตถุดิบไม้ไผ่มาจากไหน เมนูที่ 6 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์นำเสนอส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง เมนูที่ 7 ขั้นตอนการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่อธิบายถึงขั้นตอนที่ใช้ในการผลิตของผลิตภัณฑ์แต่ละรูปแบบที่จำหน่ายในปัจจุบัน และเมนูที่ 8 คณะผู้จัดทำ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และได้รับการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีความเหมาะสมและสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์เหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.54 ศศิณิสภา พัทธธนโรจน, พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และศิริกรณ ก้นชั๊ด (2563: 116-145) การวิจัยเรื่องการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องโคมไฟ 700 ปี อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยดังนี้ 1) ได้สื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องโคมไฟ 700 ปี ที่มีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของการตูนเล่าเรื่องและเป็น ตัวดำเนินเรื่องประกอบกับการใช้วีดีโอสาธิตในการนำเสนอขั้นตอนและวิธีการทำโคมไฟ 700 ปี อย่างละเอียด 2) ผลการประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องโคมไฟ 700 ปีโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน รวมคุณภาพทั้งหมด 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมเป็น 4.07 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.35 ซึ่งระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี 3) ความพึงพอใจในภาพรวมของนักเรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง โคมไฟ 700 ปีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.45 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อัจฉรา สุ่มงะเขตร และณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส (2562: 23-32) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลิ้งบ้านจาน หมู่ 1 ตำบลโนนจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการทำข้าวฮางมีทั้งหมด 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย การแช่ข้าว การนึ่งข้าว การผึ่งข้าว การสีข้าว การเก็บสิ่งเจือปน และการบรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่าย 2) สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการทำงานแบบนำเสนอประกอบด้วย 4 เมนูหลัก คือ ภูมิปัญญาข้าวฮาง องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลิ้งบ้านจาน และวิถีทัศน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง มีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง พบว่าอยู่ในระดับมาก

3. จากการหาประสิทธิภาพสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 83.00 และคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.00 แสดงว่าสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าล้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพ 83.00/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 แสดงว่าสื่อมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นสื่อมัลติมีเดียที่ทันสมัยชาวบ้านที่ได้รับชมสื่อ

ที่ซับซ้อนเข้าใจยากผ่านภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร สี และเสียง ที่ชาวบ้านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งการสร้างสื่อมัลติมีเดีย นั้นผู้วิจัยใช้ภาพประกอบที่มีสีสันกลุ่มโทนสีเขียวผิวไม้ไผ่ของเครื่องจักสานที่สร้างความสนใจ อีกทั้งประกอบด้วยเสียงบรรยาย ที่ใช้มีมออาซิป จึงสามารถเข้าใจง่ายเหมาะสมกับทุกช่วงวัยเพื่อให้ชาวบ้านมีความสนใจและความเข้าใจเนื้อหาการเรียนรู้ นอกจากนี้สื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านขั้นตอนในการวางแผนการผลิตอย่างมีระบบ และมีวิธีการอย่างเป็นกระบวนการ โดยเฉพาะดำเนินการศึกษาและลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อหา ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในการนำมาพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพก่อนนำไปทดลองใช้จริง เพื่อรวบรวมข้อบกพร่องที่พบ ปรับปรุงแก้ไขให้สื่อมีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เวชยนต์ ปันธรรม (2560) ศึกษาการผลิตสื่อโมชันกราฟิก เรื่องระบบเสียงรอบทิศทาง 7.1 ชาแนล ผลการวิจัยพบว่า สื่อโมชันกราฟิกเรื่องระบบเสียงรอบทิศทาง 7.1 ชาแนลที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 83.55/81.33 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 มีความสอดคล้องกับ วรรณทิภา ธรรมโชติ (2562) การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิก เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าสื่อโมชันกราฟิกมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.00/83.53 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนด

4. ผลจากการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้ง ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จากการทดลองใช้สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นในกลุ่มตัวอย่าง โดยมีข้อคำถาม ประเมินความพึงพอใจทั้งหมด 3 ด้าน พบว่าด้านการออกแบบเนื้อหาโดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมี ค่าเฉลี่ย 4.56 ด้านการออกแบบการเคลื่อนไหวของภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.64 ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้โดยภาพรวม อยู่ในระดับเกณฑ์พึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 กล่าวได้ว่า สื่อมัลติมีเดีย เรื่องการทำเครื่องจักสานจากผิวไม้ไผ่ ของชุมชนบ้านท่าลั้งที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความพึงพอใจในสื่อมัลติมีเดียมากที่สุด สอดคล้องกับ วุฒิชัย วิภาทาณัง (2559: 107-119) การศึกษาและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมงานจักสานประเภทผลิตภัณฑ์ ของที่ระลึก ของตกแต่งและเครื่องเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้ที่สนใจผลิตภัณฑ์ที่มีผลต่อ รูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมงานจักสาน ด้านรูปแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม ด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านรูปแบบ ด้านความคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ด้านความสวยงาม เรียงตามลำดับ สอดคล้องกับ อภิธา รุณวาทย์ (2561: 7-16) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่ามีความพึงพอใจ ของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ จิรายุทธ ประเสริฐศรี, ศวกฤษณ์ เหลี่ยมไธสง (2557: 43-55) การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าการพัฒนาสื่อ มัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้เข้าชมสื่อมัลติมีเดียผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 35 คน กดปุ่มชอบ (Like) คิดเป็นร้อยละ 97.10

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการผลิต หรือขั้นตอนในการนำเสนอเนื้อหาเฉพาะชุมชนนั้น สามารถนำไป ประยุกต์กระบวนการหรือเพิ่มเติมวิธีการในการนำเสนอสื่อที่ทันสมัยยิ่งขึ้น

1.2 สื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้านท่าล่างที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เพื่อบูรณาการให้เข้ากับการเรียนการสอนเพิ่มเติมหลักสูตรของโรงเรียนในชุมชน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาจากปราชญ์ชาวบ้านในชุมชนท่าล่าง เพื่อเป็นการคงไว้และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่กับชุมชนของตนเองต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรออกแบบและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียให้สอดคล้องกับชุมชนอื่น เพื่อนำไปใช้เผยแพร่ความแตกต่างทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ของแต่ละชุมชนอย่างกว้างขวางหลากหลายรูปแบบมากขึ้น

2.2 ควรออกแบบและพัฒนาสื่อมัลติมีเดียที่เป็นสื่ออินเทอร์เน็ตที่ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียในระบบออนไลน์ หรือแอปพลิเคชันให้กับผู้ที่สนใจศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องจักสานชุมชนท่าล่าง สามารถใช้งานได้อย่างสะดวกทุกที่ทุกสถานการณ์

2.3 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีภาษาของท้องถิ่นของชุมชนท่าล่าง คือ ภาษาบรูเป็นหลักและเพิ่มภาษาอื่นให้หลากหลาย เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชนชาวยุทธให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความสนใจได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรกรข คำศรี. (2559). *ศูนย์ส่งเสริมหัตถกรรมเครื่องจักสานทะเลน้อย*. วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) ด้วย AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดสามลดา.
- จิรายุทธ ประเสริฐศรี และคชกฤษฎ เหลี่ยมไธสง. (2557). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารวิทยาการสารสนเทศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(1), 43-55.
- ชนตติ พุ่มพุกษ์. (2562). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องจักสานบ้านหัวเวียง ตำบลหัวเวียง อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและบ้านท้ายบ้าน ตำบลท่าดินแดง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการอยุธยาศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 11(2), 22-38.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สีนสกุล. (2556). *การศึกษาทางไกลกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณทิภา ธรรมโชติ. (2562). การพัฒนาสื่อโมชันกราฟิกเพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชา ส22101 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารโครงการงานวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 37-47.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2542). *มรดกศิลปกรรมพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- วุฒิชัย วิชาทานัง. (2559). การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมงานจักสานประเภทผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของตกแต่งและเครื่องเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยท้องถิ่น ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(3), 107-119.
- เวชยันต์ ปันธรรม. (2560). *การผลิตสื่อโมชันกราฟิกเรื่องระบบเสียงรอบทิศทาง 7.1 ชาแนล*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศศิณีสภา พัทธธนโรจน์, พิมพ์ชนก สุวรรณศรี และศิริภรณ์ กันขัติ. (2563). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องโคมไฟ 700 ปี อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 11(1), 116-145.

- อภิธา รุณวาทย์. (2561). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเพื่อท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. *วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(2), 7-16.
- อัจฉรา สุ่มเกษตร และณรงค์ฤทธิ์ มะสุใส. (2562). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำข้าวฮาง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวฮางกลิ้งบ้านจาน หมู่ 1 ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารโครงการวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 5(1), 23-32.
- เอกพงศ์ อินแก้ว, ประชา พิจักขณา และอาณัญ ศรีพิชญ์ตระกูล. (2554). *ศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตหัตถกรรมจักสานสำหรับสร้างแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อความยั่งยืน ของจังหวัดอ่างทอง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- Tourismlocallife. (2561). *บ้านท่าล้ง*. สืบค้นเมื่อ 17 กันยายน 2561, จาก <https://www.tourismlocallife.com/1851>